766. štev. V Ljubljani, torek dne 3. februarja 1914. Leto III.

Posamezna štev. „Dneva“ stane 6 vin; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah in praznikih. Vsako nedeljo ima humoristično prilogo „BODEČA NEŽA“. Za ljubljanske naročnike stane „Dan“ s prilogo dostavljan na dom celoletno 20 K, mesečno 1·70 K; brez priloge celoletno 18 K, mesečno 1·50 K. Za zunanje naročnike stane „Dan“ s prilogo celoletno 22 K, četrtletno 5·50 K, mesečno 1·90 K. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

Neodvisen političen dnevnik s tedensko humoristično prilogo „Bodeča Neža“.

Posamezna štev. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

Uredništvo in upravništvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“.

O germanizaciji na Kranjskem.

Govoril posl. Ribnikar v dež. zboru Kranjskem.

(Po stenograf. deželnozborskem zapisniku.)

Visoka zbornica! Ekscelenca Pittreich je blagovolil poslancu Verstovšku — tako pišeta »Straža« in »Slovenec« — izjaviti, da ne more na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem nastaviti na boljša mesta slovenskih sodnikov. Označil je slovenske sodnike kot **jako zaostale uradnike**, katere baje nemški sodniki visoko nadkriljujejo. Povdarjal je, da mora — smo bili pripravljeni na to, — da bo nastavil **še manj slovenskih uradnikov na boljša mesta.**

Neverjetno in nemogoče se mi zdi, da bi izustil Pittreich te krilate besede. Če pa je Pittreich kaj takega res izjavil, potem je mogoče dvojno: ali je podpiral svojo trditev na **kvalifikacijsko tabelo** ali je pa izustil **pavšalno sumničenje in podtikanje.**

V obeh slučajih je njegova izjava **neločuvena žaljitev ne le sodnega stanu, ampak tudi zasramovanje vseh Slovencev in Jugoslovanov.**

S tako izjavo, če jo je res podal tako visok državni funkcijonar, bi sicer samo **potrdil tisto neomejeno sovraštvo, ki jo ima avstrijska birokracija proti nam Jugoslovanom.**

Na ta način jugoslovanskega vprašanja ne bo mogoče rešiti; kajti iz tega slučaja se jasno vidi, **da vladajo pri nas še hujše razmere kakor pa v Turčiji.** (Deželni glavar pozvoni: Jaz nikakor ne moremo dopustiti, da se naša država žali s tem, da se jo primerja s Turčijo. To moram grajati in prosim gospoda govornika, da ne nadaljuje v tem tonu, ker bi mu sicer moral vzeti besedo. Jaz moram absolutno zavračati to, da se žali našo skupno avstrijsko domovino.

Divjaki imajo več zaščite.

Izjava Njega ekscelence Pittreicha ni nič drugega **kakor emanacija obstoječih tendenc državnih oblasti.** V državnem osnovnem zakonu imamo sicer člen XIX. to je tisti paragraf, okoli katerega se koncentrujejo vsa avstrijska vprašanja, in ta paragraf, ki pravi, da so v šoli, v uradu in v javnem življenju enakopravni vsi avstrijski narodi, **je menda postavljen samo za svarilo, le za to, da bi se nikdo ne upal ga uporabljati in da bi narodi ne vedeli zanj, da sploh eksistira.**

V naši državi živi 9 miljonov Nemcev, 7 miljonov Čehov, 5 Poljakov, 4 milijone Rusinov, dobrega pol milijona Italijanov itd., torej na eni strani 9 miljonov Nemcev, na drugi strani pa 19 miljonov pripadnikov drugih narodnosti. Na jugoslovanskem ozemlju živi poleg 1 milijona Nemcev 2 milijona Jugoslovanov in naša vlada smatra kot čisto logično posledico, **da ne smejo Jugoslovani imeti na svoji zemlji nobenih pravic in da morajo imeti Nemci posebne predpravice,** kajti Nemci so nekaj drugega kakor Slovani.

Biti bi morali kvativiteški Albanci, potem bi se pa lahko solnčili pod zaščito naše podonavske monarhije.

Zanjo nismo Jugoslovani enakovredni z avstrijskimi Nemci. Nemci se vozijo v prvem razredu te razdrapane barke, mi se pa vozimo v drugem in tretjem razredu. Najrajše bi nas potisnili, če bi to šlo v **četrti razred.**

Značilno je, da so velevlasti — in med temi je tudi naša monarhija — zahtevale v Belgradu garancijo za **svoboden kulturen razvoj** narodnih manjšin v — **Novi Srbiji!** »Aus dem Villajet Kärnten«, slišimo istočasno **pretresljive vzdihe umirajočih naših sobratov, umirajočih pred očmi slavne avstrijske vlade.**

C. kr. avstrijska vlada zahteva torej za **divjake to, kar so si avstrijski jugoslovanski narodi s tristoletnim kulturnim delom na lastni grudi in na lastni zemlji sami pridobili, česar jim pa naša vlada neče priznati.**

Nasilno raznarodovanje se ne vrši samo na Koroškem in Štajer. ampak **tudi pri nas na Kranjskem, in to vzlic vsegamogočnosti Slovenske Ljudske Stranke, morda ne proti Vaši volji.** (Klerikalni poslanci pogledajo pri tem očitku osramočeni tlom).

Uradi naj služijo germanizaciji naših krajev, nemški uradnik naj bo pijonir. Našemu ljudstvu se mora sistematično zatreti vsak naroden čut in vsa narodna čast. Slovenski narod naj se zatre in ubije tudi na Kranjskem.

Germanizacija podpira danes S. L. S.

Gospod poslanec dr. Krek je sicer leta 1904. stavil nujni predlog glede rabe nemškega jezika in glede odklonitve samonemških dopisov na deželni odbor, a **danes c. kr. deželna vlada še vedno dopisuje deželnemu odboru in deželnemu glavarju samo nemško.** Deželni glavar vojvodine Kranjske, ki je v tako »ogromni večini« slovenska, je primoran, kadar gre v avdijenco k deželnemu predsedniku, **govoriti ž njim nemško.** (Poslanec Jaklič: »Kdo ga pa primora! Kako pa vaš župan govori?«)

Zadnjič je bil zelo odličen Slovenec v Ljubljani in je imel opraviti na deželni vladi. Ta je dejal, da je dobil vtis, **kakor bi hodil po Pruskem, ne pa po Avstrijskem in kaj šele po Slovenskem.**

Napisne tablice so na naši c. kr. deželni vladi **samonemške.** Če vstopiš, te uradnik nagovori takoj nemški in če ga nagovoriš slovenski, **dobiš komaj odgovor.**

Znan mi je vaš poslanec (bil je to pokojni posl. dr. Žitnik), ki pravi da začne pri vladi **nemški nadaljevati svoj razgovor, če hoče, da dobi boljše in zanesljivejše informacije.** (Ugovori pri klerikalcih.) **Take so in to so faktične razmere.**

Če se pa to zgodi od strani deželne vlade, odnosno njenih uradnikov **v navzočnosti poslancev,** potem se moramo vprašati, **kako naj se upa naš kmet stopiti čez prag deželne vlade, če vidi, da je vse nemško in vse tuje.**

Gospod deželni glavar je sicer v seji deželnega zbora dne 30. septembra 1904 dejal, da je kmet steber naše dežele, ki je obenem silno važen za vzdrževanje slovenskega značaja naše dežele in da je treba **vse sile napeti zato,** da dobi naša dežela **popoloma slovenski značaj tudi pri vladnih krogih** in da moramo čuvati, da se **tudi tamkaj ne kršijo naše pravice in pravice naše dežele, a kje so ostala dejanja?**

Jaz mislim, da je v tem oziru veliko kriva **popustljivost Slovencev** (dr. Lampe se v zadregi smeje) in jaz sem še danes mnenja, kakršnega je bil gospod dr. Krek, ko je l. 1904. izrekel naslednje besede: »Jaz konstatujem, da si mi manjši narodi z **nemožatim postopanjem.** (Govornik govori te besede s povdarkom obrnejn proti poslancem S. L. S.) **sami delamo nemško posest.**« — Takrat, ko so bili stavljeni ti narodni predlogi, iz pregovorjeni ti narodni nazori, stebili še v **manjšini,** častit gospodje, ki imate **danes večino** v tej zbornici.

Takrat ste — seveda iz taktičnih ozirov — **zahtevali te narodne pravice, sedaj pa že dolgo — dasi ste odločujoči— nismo slišali, da bi se bili postavili za pravice, ki nam gredo.** (Pritrjevanje na napredni strani.)

C. kr. deželna vlada.

Pa poglejmo nekoliko razmerje med slovenskim in nemškim uradništvom pri c. kr. vladi na Kranjskem. Med konceptnimi uradniki imamo 29 Slovencev in 31 Nemcev, med računskimi uradniki 7 Slovencev in 7 Nemcev, med stavbnimi je 16 Slovencev, 7 Nemcev, med zdravniki 7 Slov. in 6 Nemcev, med živinozdravniki 13 Slovencev in 2 Nemca, med policijskimi uradniki 16 Slovencev in 11 Nemcev, med gozdarskimi uradniki 4 Slovenci in 3 Nemce, skupaj 92 Slovencev proti 67 Nemcem. **Razmerje je tako, da reprezentira nemško uradništvo 40 odstotkov vseh uradnikov, in to v deželi, ki ima samo 5:5% Nemcev in 95% Slovencev.**

Na Koroškem je razmerje med vladnimi nastavljenci čisto drugačno. Tam imajo 200 političnih uradnikov in med temi 14 Slovencev in 186 Nemcev. Komaj **7% je slovenskega uradništva. Torej vidimo, da se od strani c. kr. vlade rabi čisto druga žlica, kadar je treba deliti pravico Slovencem, in druga, kadar jo je treba deliti Nemcem.**

C. kr. finančna prokuratura.

Druga Prusija, tako bi jo lahko imenovali, je naša finančna prokuratura. Med sedmimi konceptnimi uradniki je tamkaj šest Nemcev in en cel Slovenec. Vloge se rešujejo samo nemški, četudi so zastopane slovenske stranke, pledira se samo **nemški, tudi kadar so na obeh straneh slovenske stranke.**

Nastane torej vprašanje, **kje je objektivnost, nepristranost, kje je v državnih zakonih zajamčena pravica našega jezika v uradih?**

In zopet prihajam z vprašanjem, **kai ste gospodje od večine storili v obrambo naših pravic?**

Sklicujem se na gospoda deželnega glavarja dr. Šusteršiča, ki je pred leti v tej zbornici povzdignil svoj glas in rekel: »Gospoda moja, mi smo stranka, ki ima **močno pozicijo v deželi in večino v zbornici in vsled tega nosimo velik del odgovornosti** za razvoj javnih zadev v naši deželi. Ta odgovornost nam nalaga **gotove dolžnosti.**« Lepe besede, a kje dejanja? (Kler. molče.)

C. kr. državne železnice.

Druga domena nemštva v naših deželah je državna železnica.

Med višjimi uradniki je 27 Nemcev in komaj 3 Slovenci. Pa tudi med drugim osebjem je 178 Nemcev in samo 77 Slovencev, čeprav stanuje v okrožju tržaške direkcije samo **60.000 privandranih Nemcev in 1 in pol miljona avtolohtonih Jugoslovanov.** Iz teh številk lahko posnamemo, da so vsa višja mesta rezervirana za Nemce in tudi nižja mesta zasedajo skoro samo Nemci. **Slovenci se nastavijo samo takrat, kadar je treba opravljati dela najnižje vrste, dela najnavadnejših težakov, vsa druga mesta se pa po možnosti oddajajo priseljencem, privandranim Nemcem.**

To izpodrivanje slovenskega uradništva ni tako brez pomena in brez vsakih posledic za razvoj razmer v naši deželi. G. dr. Krek je že včeraj ekspliciral, v kako žalostnem položaju se nahajajo Slovenci z ozirom na izseljeniško vprašanje. **Če na eni strani beže naši ljudje v Ameriko, na drugi strani pa Nemci pritiskajo k nam in odganjajo domačega človeka od kruha, potem ne vem izhoda in ne vem, kam pelje naša bodočnost.** Vsled tega bi bilo pač potrebno, da bi stala **tista stranka, ki ima moč in besedo v deželi, odločno na braniku naših pravic in na braniku naših narodnih svoboščin.** (Pritrjevanje.)

K zasedanju deželnega zbora.

Le poženimo zopet naprej.

Obletnica dela Mostah.

Komaj je leto dni, odkar je »Dan« posvetil večjo pozornost v žalostne razmere te občine. Ko so bile pred dvema letoma občinske volitve, so združeni nasprotniki zmagali na vsej črti. Vse se je združilo proti napredni stranki in jo tako potisnilo popolnoma v kot. Umevno je, da so nekateri celo obupali, nekateri pa popolnoma utihnili. Le mala peščica jih je ostala, ki so se borili. Truda in dela se niso ustrašili. Celo leto je preteklo, ljudje so spoznali, da tako ne sme dalje. Sklicevali so se shodi

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

Bila je lepa v svoji pogubni krasoti, a lepa tudi od neizmerne, čiste, iskrene ljubezni, ki ji je palila srce!

Da, da; preden jo začnemo sovražiti ali pomilovati, počakajmo, da spoznamo dušo te ženske do dna!

Sin Katarine Medičejke pa je nadaljeval, stoječ pred njeno vohunko:

»Tisti dan, Alisa, se je porodila moja ljubezen, in če bi moral živeti sto življenj, nikdar ne bi mogel pozabiti trenotka, ko sem vas nesel v svojem naročju. Ah, stopili ste v moje življenje, kakor prodre žarek luči v temno ječo. Nosil sem v svoji duši strašne, črne misli, podobne hudobnim oblakom — in vi ste mi razsvetlili to viharno noč! Bil sem kakor nesreča, ki hodi svojo pot, in na to nesrečo ste vrgli vi sinji plašč nebeških sanj o sreči! Bil sem obup, sramota in ponižanje samo, in ko sem vas videl tako solnčokrasno in ste blagovolili skloniti svojo krasoto proti moji bedi, sem okusil upanje, premagal sem sram in ponižanje moje duše, se je izprevrglo v kravljevski ponos! Oh, Alisa, Alisa moja! Pravkar ste posvetili mojemu življenju iznova. Bodiva drug drugemu njegov svet, poln sreče, in pozabiva vse ostalo, kar je pod solncem! Kaj nama je mar, kar poreko ljudje... saj tako pravite sami! Da, kaj naju briga!... Moja ljubezen bodi vaš zaslon in vsak porogljivi pogled, ki se drzne dvigniti do vas, upihne moj meč na vekomaj!...«

Ta hip je planila Alisa de Luks pokoncu.

Oklenila se je vratu mladega moža s svojimi nežno oblikovanimi in vendar krepkimi rokami.

Naslonila je glavo na ljubljenčevo srce in zamrmrala:

»Oh, če bi bilo res, kar govoriš! Ako bi mogla pozabiti vse na kraju sveta! Poslušaj, me, dragi ljubček moj... Tudi jaz sem bila žalostna do smrti, tudi mene so obdajale teme, tudi jaz sem trpela strašne muke. Toda prišel si ti, in zdanilo se je na črnem obzorju, kamor me je tirala usoda. Morebiti sva res dva pogubljenca, ki jih je napotil angelj usmiljenja drugega drugemu nasproti, da ju reši pred obupom! Da, tako mora biti! In glej — ker si ti moje vse in jaz tvoje vse, beživa, ljubi, beživa. Pustiva Francijo! Prekoračiva gore in morje, ako bo treba! Pojdva daleč kam, da skrivaje ljudem žalost svoje prostosti in omamo svoje ljubeznni.. Povej — ali hočeš? Vzemi me, odnesi me, kamor hočeš, samo da bova daleč od Pariza, daleč od Francije. S sladkostmi ti napolnim življenje — tvoja žena bom, tvoja ljubica in dekla hkrati... Saj me otmeš, saj me rešiš mene same!...«

Trepetala je. Zobje so ji šklepetali. Popadel jo je vrtinec groze...

»Alisa! Alisa! Zavedi se!« je viknil Deodat prestrašen.

Pogledala je blodno okrog sebe in jeknila:

»Kaj ne, da pobegneva?... Oh, ne čakajva dne!... Daj, odpravi se na pot!...«

»Alisa! Alisa!« je ponovil mladi mož. »Čemu te čudne besede! Zakaj hočeš biti rešena sebe same?«

Vohunka se je pognala z vso svojo odločnostjo nazaj v ravnotežje duha.

Čutila je, da je dospela do enega tistih strašnih ovinkov, kjer te obsodi ena sama beseda, ena sama gesta na smrt.

Zdrznila se je od groze, ko je pomislila, da ji je nemara ušla takšna beseda.

»Kaj sem rekla?« je zamrmrala, dočim se je dvigala njena grud v naglih utripih, »kaj sem rekla?... Ničesar, ljubimec, predragi... nič takšnega, da bi se smel plašiti...«

Izkusila se je smejati.

»Umej me. Predlagam ti, da se odpraviva. Rekla sem, da bi pobegnila... pa to so le besede... Kaj ne, rekla sem bežati? Pred čim naj bežim? Ni mi bežati pred ničemur — samo šla bi rada s teboj. Potem bi te imela vsega! Nobene ločitve več. Živela bi samo še svoji ljubezni do tebe; ali ne bi bila potem rešena vseh muk in bolečin?«

»Da, dragica oboževana... toda razburila si se tako čudno...«

»No, poglej. Saj sem mirna. Z vso mirnostjo duha ti ponavljam: pojdiva. Spraviva se na Španjolsko ali na Laško, ali pa še dalje, ako misliš, da je bolje tako. Smel in silen kot si, najdeš povsod posla za tvoj meč, Vsak vladar bo vesel, da te sme šteti med svoje plemiče!...«

Grof de Marijak je počasi zmajal z glavo.

Rahlo je odtrgal ljubljenki roke, ki so mu oklepale vrat, posadil jo k ognjišču in vrgel zveženj suhega dračja na ogenj, ki je oživel in razsvetlil s svojim velikim, veselim plamenom iznova bedno gostilniško izbo.

»Poslušaj me, Alisa,« je dejal. »Kolnem se ti na svojo dušo, da bi ti odgovoril, ako bi bil prost: ti hočeš, da greva... pojdiva; idiva, kamor te žene srce. Španjolsko ali Laško, oboje mi bo prav.«

»In vi niste prosti?« je dejala Alisa z nezimerno bridkostjo.

»Mari ne veš?... Enkrat ti povem skrivnost svojega rojstva... vso svojo skrivnost... in celo ime moje matere...«

Alisa se je zdrznila:

Ona je bila že zalezla to skrivnost!

Ona je bila prisluškovala tam doli v Sen - Žermenu... iz njenih ust je planil tisti pridušeni vzkrik, ko je govoril grof de Marjak o svoji materi... Katarini de Medičis!

»Da,« je povzel mladi mož, nekenega dne, brez dvoma, kmalu, ti povem vse! Toda vedi že zdaj, da je na svetu nekdo, ki ga spoštujem in častim tako, da bi rad umrl, ako bi mogel s svojo smrtjo pomagati ženski. Zakaj ženska je. Alisa, poznaš jo: kraljico navarsko, njo, ki jo imenujem svojo dobro kraljico. Ona me je rešila. Bila mi je mati. Pobrala me je revnega in golega, da me stori človeka in moža. Vse ji dolgujem: življenje, čast in mesto med ljudmi. In kraljica Ivana me potrebuje. Prisegel sem, da izvršim njeno voljo. Ako odidem v tem trenotku, ne pobegnem samo, marveč ravnam strahopetno, podlo in izdajalsko. Bil bi ogabnejši od katerega koli izmed vohunov, ki jih vzdržuje kraljica Katarina... ali me razumeš, Alisa moja?...«

»Razumem,« je dahnila ona in prebledela kakor zid.

In tišje, kakor da jo nekaj davi, je dodala:

»Torej ne odpotujeva?«

»Pomisli na to, da bi zadela najino kraljico velika nesreča, ako jaz ne grem v Pariz!« je dejal, globoko začuden nad Alisino trdovratnostjo.

»Da, da, resnica je... kraljici preti nevarnost... ti ne smeš oditi.«

»Tako je! Vsa tvoja plemenitost govori iz teh besed, duša moja!...

(Dalje.)

in sestanki, navzlic temu so pa nasprotniki pritiskali od vseh strani. Druzega nam ni preostajalo: kakor združiti se v organizacijo. Razkrivati smo začeli nasprotnika slabo stran, bičali javno njegovo slabo gospodarstvo, razkrinkali smo ga popolnoma. Boj je bil hud. Na eni strani združena internacionala, na drugi pa needinost v lastni stranki. Začeti je bilo pred lastnim pragom, mnogim to seveda ni bilo všeč, godrnjali so, zakaj se napada lastne pristaše. Polovičarstvo je cvetelo in prava zmedenost je bila, to se je moralo iztrebiti. V tej vrsti gre edina zasluga možem, ki so na tem stališču vztrajali, gre pa tudi zasluga »Dnevu«, ki se ni bal take stvari javno ožigosati, pokazalo pa se je, da smo imeli prav. V tem znamenju smo delali in uspehi niso izostali. Napredna stranka si je na tak način mogla ustvariti boljšo pozicijo, to se vidi že sedaj, ko so začeli moščanski prebivalci v večjem številu pristopati k naprednim društvom. A še ni vse v redu, mnogo je še takih, ki se nikakor nočejo pokoriti disciplini. Organizacije ne pripoznajo in delajo, kar hočejo, ker niso pod nobeno kontrolo. Vzemimo n. pr. »Gasilno društvo v Mostah«, to društvo je skozinskoz napredno, ako pa pogledamo delovanje tega društva, je skozinskoz polovičarsko. Vse veselice, katere je priredilo to društvo, so se vršile v strogo klerikalnih gostilnah. Tukaj je pravo slepomišenje, ker si ne upa s pravo barvo na dan. Najbolj absurdno pa je, da se na take veselice, ki se prirejajo v klerikalnih gostilnah vabi tudi zavedne naprednjake. Narodna čast in ponos zahtevata, da se zaveden naprednjak ne more udeležiti takih veselic. S tem obenem podpira tudi klerikalci. Ali najdejo se pri nas tudi še ljudje, ki zaradi ali osebnosti ali druge mržnje do organizacije nimajo pravega zmisla. Kaj naj poreče k temu obrtnik, ki je član vseh naprednih društev, ali bode ta vztrajal v boju za napredno stvar, ako se ga povsod prezira. Tako početje se mora nehati, ako hočemo imeti simpatije naprednih občanov na svoji strani.

Svojo polovičarsko taktiko naj spremenijo: ali postati klerikalec ali pa naprednjak. Ali ste že videli, da bi napravili klerikalci veselico v napredni gostilni! Ne! Ali ste že videli, da bi napravili klerikalci veselico v napredni gostilni! Ne! Ali ste že videli, da bi klerikalci kupovali blago v napredni gostilni? Ne! Ampak izognejo se v velikem kolobarju. Tako delajmo tudi mi, združujmo se v napredni organizaciji, delajmo podlago pravemu narodnemu življenju. Ako je človek politično izobražen, potem bode klerikalcem tudi v Mostah odzvonilo.

To delo je prevzel politični odbor, ustanovila se je organizacija, začetek je storjen, ki bode podlaga nadaljnemu delovanju napredne misli v Mostah.

Z združenimi močmi je torej treba iti na delo in uspeh ne bo izostal.

M. V.

Štajersko.

Maribor. Mestno gledališče.) S svojim — mestnim — gledališčem naši nemčurji nimajo sreče. Že leta in leta sem, jim ne dela drugega kakor skrbi in težave. Dvoje ravnateljev je šlo v kratkih štirih letih na boben, eden, tretji, pa jo je le z veliko težavo še pravočasno odkuril. Vse denarne žrtve so brezvspešne. Ni še temu tako dolgo, ko je dala mestna »Sparkassa« 100.000 K za to gledališče. Ne bo preveč, če računamo vse skupne podpore tega denarnega zavoda tozadevno na 200,000 K. Pred dvema letoma pa je »Sparkassa« sklenila, da bo odsihmal dajala le še brezobrestna posojila. Posojil se seveda vse boji; vrniti ga je treba, a mestno gledališče se prav nič ne rentira, pač pa dela mnogo izgub in uniči vsakega ravnatelja. Tudi sedanji je že na robu. Predstave v Ptuju je že moral opustiti in prositi opetovano za povišanje podpor, kojih pa ni dobil. Sedaj si namerava nemško »kazinsko in gledališko društvo« — nabaviti kinematograf. Ker enega že imamo, bo eno drugega ubijalo. Pravijo, da misli mestna občina prevzeti gledališče v svojo režijo. S tem bi se nakopalo seveda nove občinske doklade. Zdi se da ne uvidevajo krivde, ki onemogoča gledališču obstanek. Iskati jo je v plitvi naobrazbi naše nemškutarije, ki v svoji talni družabnosti pač hoče vse imeti, a ne umeva, da treba za kaj tacega tudi globoko in vsestranko naobrazbo. Radi ljubljanske gledališke mizerije — so se rogali nam. Graška gledališča delajo neprestano — deficiti in Gradec smatrajo vendar za nemško in kulturno mesto. Mariborski renegatje seveda istotako o umetnosti nimajo duha.

»Slovenec« se — hlini. Nekaj dni sem se »Slovenec« kar topi in cedi prijaznosti ter skrbi za štajerske Slovence in narodno mejo sploh. Ta »Slovenčeva« hlinjenja postajo že naravnost periodična. Opažati jih je v prvi vrsti takrat, kadar se je nam Slovencem zopet enkrat kakšna prav topla narodna zaušnica prisolila. O čitanki za koroške dvojezične ljudske šole — torej za šole, v kojih se poučuje **slovensko** in nemško — se je in se v teh dneh mnogo govori in piše, ker se v nji psuje Slovence z izrazom »Windische« in se nam pripisuje slabe normalne kakovosti. Stvar je prišla v državni zbor in od tod potom slovenskih listov v najširšo javnost Koroške Slovence je **prodal — dr. Ivan Šusteršič, ž njim vred torej vsa Slovenska Ljudska Stranka.** Kaj je stranka dobila vsled tega za odkupnino, ve in vidi vsak otrok, dasi jih je mnogo tisočev dovolj zaslepljenih, da se dado omamljait bobnečim frazam S. L. S in njenih podrepnikov. Ta najnovejša brca vsem Slovencem je po sebi taka, da bi zamogla škodovati S. L. S. med lastnimi pristaši na moči in ugledu. Da se temu pride v okom in zopet s praznimi obeti oziroma frazami odvrne pozornost vseh Slovencev ozir. onih, ki tavajo v temi S. L. S, se sedaj »Slovenec« v potu svojega obraza trudi, udarjati na veliki narodni boben. Konec tega bobnanja bo, da bo ostalo pri nesramnem blatenju Slovencev po koroških dvojezičnih šolah, da bo vsa stvar, za kojo se sedaj »Slovenec« toli ogreva v Gospodu zaspala potem, ko bo s pomočj klerikalnih slovenskih listov nametano vsem, tudi štajerskim klerikalnim Slovencem v oči dovolj — peska. Dejanja govore. In ta dejanja vedo povedati, da nas klerikalci **prodajajo iz osebnega koritolovstva vedno in redno, ter v to uporabljajo baš take afere, baš take dogodke.** Da je temu res tako, pričajo večni napadi na D. C. M. Dobro vedo, na nam je ona prva varščina za ohranitev Slovenstva. Glejte, vi ponižni Slovenci, kljub temu se pa ti klerikalci, kojim je »Slovenec« glavno glasilo, ne zmenijo za nas, niti ne za to, da bi prišlo do ugodne rešitve slovenskega šolskega vprašanja v Mariboru in okolici! Hvala za tako prijateljstvo, ki ne pozna izreka: »Narod brez šol — je narod brez bodočnosti!« In prav je imel oni, ki je dejal: »Bog me varuj »prijateljev« — sovražnikov se ne bojim.«

Poskrbite nam šole! »Slovenec« se dela najboljšega prijatelja narodnih mej. Čudno je pri tem nasprotstvo med njim in onimi, ki ga vzdržujejo. Ti »Slovenčevi« krušni očetje se prav nič ne brigajo za narodne meje. Naši štajerski somišljeniki »Slovenčevi« se niti za to ne brigajo, da bi izposlovali rešitev slovenskega šolskega vprašanja v Mariboru, ki ne pomeni samo za Maribor, marveč za vso obsežno okolico mesta, biti ali ne biti tamošnjega Slovenstva. Čudna taka pozornost.

»Slovenec« in njegovi reditelji naj najprej z dejanji pokažejo, da jim je res kaj za slovensko narodno mejo. Preje jim nihče ne more verjeti, da so njihove besede in pa njihova pisarija, jemati resno. Prvič **dejanske** dokaze in drugič prenehanje ščuvanja proti C. M. D. Dokler vsega tega ne bo, ne verjamemo niti pisanju, niti obljubam, kojih smo že zdavnaj do grla siti... Kadar bodo klerikalci s »Slovencem« vred pokazali, da jim je za narodno stvar, — ne bodo štedili s priznanji. Dvomimo pa, da bi prišli kedaj do tega!

Gradec. (Ušel defravdant.) Kot smo že poročali, so pred par tednov zasledili poneverienja, ki jih je zakrivil deželni telovadni učitelj Haida. Poneveril je vsega skupaj 7500 K, vsled česar ga je ovadil dež. odbor sodišču. Ker pa je bil Haida mogočen nemško nacijonalni steber, so ga pustili na prostem. Te dni je zbral kar je mogel zbrati in — zbežal. Za Haido so poslali tiralnico, a bo najbrže brezuspešna, ker Nemcem samim ni za nie uspeh...

Ptuj. (Krida.) Te dni je bil obsojen bivši trgovec Podgorelec pred mariborskim okrožnim sodiščem na en mesec zapora. Predno je prišel v Ptuj, je imel prodajalno v Spodnjem Dravogradu, ki je pa tudi prišla na kant. Nato se je preselil v Ptuj, koder pa istotako ni imel sreče. Pasiv je imel 7853 K 47 vin, od kojih je bil svojemu tastu dolžan 1700 K. Vsa aktiva se nahajajo v prašku za perilo, ki je bil preostal od rubežev.

Maribor. (Obsojena.) - Lani je pobegnil od 22. top. polka v Gradcu topničar Franc Selnišek. Dolgo se je klatil, preganjan kot zverina, po Pohorju. Končno je prišel v bližino Sl. Bistrice in preprosil 75letno starko Ant. Pliberšek, posestnico, da mu je strganemu in propalemu dala prenočišče in malo hrane. Za to so izvedeli orožniki in jo svarili. Selnišek je zopet prišel in prosil... Bil je gladen, slab. Dala mu je prenočišče, in zjutraj iz usmiljenja skledico toplega mleka. Nekdo pa jo je ovadil. Starka je dobila za svoje delo usmiljenja — **deset dni ječe!** Pri tem so bili sodniki še milosrčni!

Goriško.

SLOVENCI, SLOVENKE!

Skozi deset let prireja že slovenska mladina v Trstu vsakoleten ples **v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Neobičajen razmah, katerega je zavzel ta veliki ples, ogromno zanimanje, katero vlada za istega, najboljše dokazuje dejstvo, da je donesel lansko leto družbi nad 10.000 K čistega dobička.**

Goričani tudi ne smemo zaostajati za Trstom. Saj je nam ravno tako k srcu prirastla C. M. družba, katera ima zlasti pri nas obilo truda, da nam zagotovi našo narodno posest, katero nam hočejo ugrabiti tujci.

Zlasti v zadnjem času se zdi, da se je prenesel boj za naš narodni obstanek popolnoma na jug, v naše Primorje. Ni zadosti, da se moramo boriti proti staremu nasprotniku Italijanu, začel je že Nemec ogrožati našo domačo grudo. V Gorici, Ločniku, Korminu, Tržiču in mnogih drugih obmejnih krajih so stotine naših otrok brez poduka v materinem jeziku. Vse te stotine ne bodo ojačile vrste naših nasprotnikov, ako ne dobi družba C. M. dovoli sredstev, da ogroženim krajem priskoči v času na pomoč.

Zato je dolžnost vsakega zavednega Slovenca, vsake zavedne Slovenke, da z vsemi močmi podpira stremljenje družbe.

Da poklonijo tudi Goričani majhen dar naši šolski matici, združili so se odbori »Slovenske Čitalnice«, telovadnega društva »Sokol«, akademič. ferijalnega društva »Adrija« in Goriške Slovenske Mladine v Gorici z njihovimi damskimi odseki ter sklenili prirediti velik ples v prid Ciril - Metodovi družbi v soboto dne 7. februarja 1914 ob 8. uri zvečer v vseh prostorih »Trgovskega doma« v Gorici.

Zanašajoč se na davno izkazano rodoljubje in požrtvovalnost Goričanov, so podpisani odbori prepričani, da bode ta veliki ples sijajna manifestacija zavednosti in narodnega ponosa goriškega ljudstva.

Gorica začetkom svečana.

Združeni odbori.

Dnevni pregled.

K današnjemu uvodniku. Na uvodnem mestu prinašamo govor poslanca Ribnikarja. Zadnje čase je namreč slovenska javnost imela priliko v »Slovencu« čitati več člankov, ki so ostro nastopali proti vladi zaradi zatiranja slovenskih narodnih pravic. Mi smo na te članke odgovorili v naših uvodnikih, ki so pojasnili, zakaj se z nami tako postopa... Poslanec Ribnikar pa je že lansko leto govoril v dež. zboru govor, v katerem je pokazal, kako napreduje germanizacija na Kranjskem. Ker so slov. klerikalci zakrivili te razmere, je moral poslanec Ribnikar celo v deželnem zboru precej zmirno govoriti, da mu ni slavni g. deželni glavar vzel besede. Povdarjamo še enkrat: **L. 1913. po Kr. rojstvu je moral slovenski deželni poslanec v deželnem zboru kranjskem previdno govoriti o germanizaciji na Kranjskem, da ni bil izključen iz seje. In tista stranka, katere načelnik je sedanji dež. glavar, naj se bori za slovenske pravice na naši narodni meji!** Zato prinašamo kot primerno pojasnilo k prejšnjim našim člankom govor poslanca Ribnikarja, ki dobro pojasnjuje razmere na Kranjskem. Ob enem pa bo ta govor primeren uvod za nedeljski shod, kjer se bo govorilo o naših narodnih razmerah. Zato opozarjamo na ta govor. Jutri sledi nadaljevanje.

Prič se bojijo. Ogrski sodniki v Mormoroš-Sigetu se bojijo prič, ker slutijo, če bi poklicali pred sodišče tiste priče, ki jih vedno in vedno imenujejo v procesu, da bi bilo potem procesa kmalu konec. Eden glavnih, ki bi moral biti zaslišan je grof Bobrinski. Ko se je obrnil na ogrsko vlado, da mu garantira za prosto pot, v katerem slučaju pride pred sodišče kot glavna priča, mu ogrska vlada tega ni hotela storiti. Vlada in justica, ki se bojite — prič! Bobrinski pa se je, kakor smo že poročali, kljub temu odločil iti k procesu, da bi zavrnih razna nesmiselna obrekovanja osebno, pa magari če se vsled tega poda v nevarnost, da bo zaprt in pognan pred sodišče vsled razžaljenja veličanstva; ta zločin mu namreč podtikujejo. Na avstro - ogrskem konzulatu v Petrogradu so mu potni list brez vsega vidirali. Grof Bobrinski potuje čez Romunijo v spremstvu dopisnika »Nov. Vrem.« Če bo Bobrinski v resnici zaprt, tedaj se more iz tega razviti nevarna politična afera velikega sloga. In to tem bolj, ker odločujoči ruski krogi vedo, da se grof Bobrinski v Galiciji ni pregrešil z razžaljenjem veličanstva in sami uradi morajo potrditi, da se je obnašal popolnoma korektno. Grof Bobrinski potuje sicer čez Rumunijo in se je ognil Avstrije, toda na prošnjo galiških uradov bi ga mogli tudi na Ogrskem zapreti. Potem bomo pa imeli nevarno afero z Rusijo.

Kako bi morala izgledati ruska politika. V petrogradskem odboru nacionalnega društva je J. Baženov o direktivah ruske politike na bližnjem vzhodu z nacionalnega stališča povedal sledeče značilne besede: Tekom minulega stoletja se je razvijalo vse na korist naših sovražnikov in na škodo Rusije. Mi — Rusi — smo bili, ki smo pomagali Nemčiji k moči, isti Nemčiji, ki nam sedaj zapira ceste, kjer le more. Ruska diplomacija vzgojena v duhu Metternicha si spomladi ni upala nastopiti odločno, čeravno je bila prilika tako zelo ugodna. Mesto, da bi se bila direktno odkrito postavila na čelo slovanske zveze (balkanske) — je ruska diplomacija poskušala prepričati vse o tem, da Rusija ni zainteresirana in je skrbela le zato, da se omeji bojišče. Iz te nerodne politike, — tako nadaljuje Boženov — so imeli profit le naši davni sovražniki — Avstro - Ogrska in Nemčija. Sedaj smo skoraj zaprti od kroga Germanstva in da bi bil ta krog popolnejši, smo se sami obvezali postaviti železnico, ki bo vezala nemško bagdadsko železnico z onim delom Perzije, ki se nahaja v sferi našega vpliva, da bi tako Nemcem olajšali gospodariti tam po njihovi volji. Na omenjeni so bile sprejete sledeče resolucije: Rusija se mora vrniti k nacionalni politiki, od katere se je obrnila za časa carja Aleksandra I., to ni le potrebno, temveč tudi prirodno in koristno. Za to je pa treba: 1. Spraviti Bolgarijo s Srbijo (to bo pa najbrže tako dolgo nemogoče, dokler bo v Bolgariji vladal Ferdo); obnoviti balkansko zvezo, h kateri naj Rusija javno pristopi.; 2. oznaniti Turčiji, da Rusija zasede Armenijo in položi roko na nemško bagdadsko železnico, kakor hitro Turčija ne odpusti nemških oficirjev iz svoje armade. 3. oznaniti Nemčiji, da je Rusija vsled političnih, nacionalnih in gospodarskih okolnosti močno zainteresirana v vprašanju bližnjega vzhoda in da se na noben način ne umakne nemškemu pritisku in da se bo v obrambo svojih koristi morala lotiti najskrajnejših sredstev. — Tako bi morala izgledati slovanska politika v Rusiji.

Nepoboljšljivci. Bolgarski ministrski predsednik Radoslavov se je

---

ANTON ČEHOV:

Pri gospej Maršalovi.

Prevel Ivan Ankudimljev.

Vsako leto prvega svečana, na god svetega mučenika Trifona, je bilo na grajščini, ki je last vdove bivšega gubernijskega maršala Trifona Ljoviča Savzjatova, nekam nenavadno vrvenje. Ta dan da vdova gospa maršalova Ljubovja Petrovna za svojega pokojnega moža, ki je imel onega svetnika, opraviti črno mašo, in črna maša se završi še z zahvalno molitvijo. Na črno mašo se pripelje odlična gospoda iz vse gubernije. Tam opazimo sedanjega maršala Krumova, predsednika gubernijskega sodišča Marfutkina, stalnega prisednika Potraškova, oba gubernijska sodnika, policijskega šefa Kirnolinova, dva komisarja, po jodoformu dišečega gubernijskega zdravnika Dvonjagina, vse možne velike in male vlasteline in še marsikaj drugih ljudi. Snide se do petdeset oseb.

Točno ob dvanajsti uri odidejo gostje, na obrazih s primernim izrazom, iz vseh sob v dvorano. Po tleh leže dragoceni sagi, in korakov ni slišati; toda vkljub temu se čuti sleherni vsled resnega značaja slovesnosti nehote poklicanega, stopati le po prstih in se med hojo vzdrževati z ročnimi gestami v ravnotežju. V dvorani je že vse pripravljeno. Duhovnik, oče Evnemij, majhen star mož v visokem biretu, se obleče v svoj črni talar! Konkordijev, ki že tiči v svoji opravi in je v obraz rdeč kakor rak, lista brez šuma v obredni knjigi in polaga papirnata znamenja vanjo. Ob vratih, ki peljejo v predsobo, razpihava cerkovnik Luka s sila napihnjenimi lici žerjavico v kadilnici; oči mu stopajo vsled napora pri tem skoro iz jamic. Dvorana se polni polagoma z modrikastim, prozornim dimom in blagodišečo vonjavo kadila. Ljudski učitelj Gelikonski, mlad človek v novem vreči podobnem svršniku in z velikimi bradavicami na bojazljivem obrazu, razdaje pričujočim sveče. Ga. Ljubovja Petrovna stoji spredaj ob mizici s kutjo in drži že v naprej robec na obraz. Naokrog vlada tišina, ki jo prekinejo včasi vzdihi. Obrazi vseh so kakor napeti in prazrnični.

Črna maša se prične. Iz kadilnice se vije modrikasti dim in igra v poševno padajočih solnčnih žarkih; goreče sveče prasketajo lahno. Skraja cstro in nad vse glasno petje postaja kmalu bolj mirno in harmonično, s tem da se prilagode pevci polagoma akustičnim odnošajem stanovanja. Napevi so popolnoma otožni in žalobni. Gostje prihajajo polagoma v melanholično razpoloženje in postajajo zamišljeni. Misli na kratkost človeškega življenja, na minljivost vsega pozemeljskega in na ničemurnost posvetnega vrvenja jim silijo na misel. Mislijo na pokojnega Ljoviča, tega zastavnega, rdečeličnega moža, ki je spil brez odduška steklenico šampanjca in razbijal zrcala s svojim čelom. Toda ko se je zapelo »Počivaj v miru« in se je čulo ihteti gospo vdovo, so začeli gostje prestopati potrti z eno nogo na drugo Posebno ganjeni so začutili ščemenje v vratu in na trepalnicah. Predsednik gubernijsekga sodišča Marfutkin, ki bi bil rad vdušil neprijetno čuvstvo, se je sklonil na uho policijskega šefa in zašepetal: »Včeraj sem bil pri Ivanu Tjodoriču. Peter Petrovič in jaz sva živela razkošno, in Olga Andrejevna se je jezila tako radi tega, da ji je padel ponarejen zob iz ust.«

Toda zapel se je »Večen spomin«. Gelikonski odvzame zopet gostom spoštljivo sveče, in črna maša je pri kraju. Nato sledi par minut nujne naglice, tačas ko se preoblačita duhovnika, in potem zahvalna molitev. Po tej se manejo gostje roke, oče Evnemij pa odloži svojo mašno opravo, in se odkašljujejo, in gospa pripoveduje o milosrčnosti rajnega Trifona Ljoviča.

»Prosim, dovolite gospodje, da vam malo postrežem?« pristavi ob koncu svojega pripovedovanja z vzdihljajem.

Trudeči se, da se ne bi gnetli in stopali drug drugemu na noge, odhajajo gosti brzo v jedilnico. Tu jih čaka zajtrk. Ta zajtrk je tako razkošen, da smatra dijakon Konkordije sleherno leto ob pogledu nanj za svojo dolžnost, razprostreti vzhičeno roke, zmajati z glavo in reči: »Čisto nadzemeljsko! Oče Evnemij, to ni smatrati kot jedila za ljudi, temveč preje za daritve, ki bodo žrtvovane bogovom.«

Zajutrek je v resnici nad vse izvrsten. Na mizi stoji vse, kar le more nuditi rastlinska in živalska rast; nadzemeljsko je tu samo eno: vse stoji na mizi — z izjemo alkoholnih pijač! Ljubovja Petrovna se je zaobljubila, da ne bo trpela v svoji hiši niti kart niti alkoholnih pijač, reči, ki so pogubile njenega moža. Na mizah stoje torej steklenice z jesihom in oljem, kakor v posmeh in kazen zatrkujoči družbi, ki sestoji povsem iz vnetih častilcev alkohola.

»Izvolite vzeti, gospoda moja!« pozivlja gospa maršalova. »Toda oprostiti morate, žganih pijač nimam. Ne trpim nobene pri hiši.«

Gostje sedejo za mizo in se spravijo obotavljaje se na prvo gorko jed, paštete. Toda pojedina noče priti v pravi tek. V načinu, kako so zabadali vilice, kako so rezali, kako požirali, je opaziti neka gotova čemernost in apatija Očividno primanjkuje nečesa...

»Tako mi je, kakor da bi bil nekaj izgubil,« zašepeče eden sodnikov drugemu. »Ravno isti občutki so me obhajali, ko mi je ušla žena z inženirjem... Ne morem jesti!«

Marfuktin stiče, predno začne jesti, dolgo po svojih žepih in išče svoj žepni robec.

»Oh, robec sem pustil vendar v kožuhu! In ga iščem tukaj!« pripomni ob hipnem spominu v glasnem tonu in odide v predsobo, kjer vise kožuhi.

Iz predsobe se vrne z lesketajočimi se očmi in takoj le loti z veliko slastjo bližnje sklede paštetov.

»Ni res? Kar noče dišati človeku, če ni nič mokrote za žejno grlo!« zašepeta očetu Evnemiju. »Idite v predsobo, očka; tam tiči v mojem kožuhu steklenica. Toda bodite oprezni, zelo previdni... da steklenica ne zaropoče.«

Oče Evnemij se domisli, da ima še nekaj naročiti cerkovniku Luki, in odkoraka v predsobo.

»Oče! Samo dve besedi... med štirimi očmi!« zakliče Dvornjagin in odhiti za njim.

»Toda kak kožuh sem si kupil jaz, gospoda moja! Priložnosti kup!« se hvali Krimov. »Tisoč rubljev je vreden, in jaz sem dal — saj ne bo-

napram sofijskemu dopisniku »Az Esta« izrazil: Če bi na spomlad izbruhnila grško - turška vojna, bi Bolgarija ne mogla ostati mirna, naj ima s Porto kakšno zvezo ali ne. Za ta slučaj bi se morala na Bolgarskem proglasiti diktatura. — Čudno je, kje črpa Bolgarija pogum za nove pustolovščine. Rusko »Novoje Vremje« tudi, da za vsem tem stoji Avstro - Ogrska in če se prevdari, da se je slišalo tudi o vojni konvenciji med Avstro - Ogrsko in Bolgarijo, ki je namenjena proti Srbiji, tedaj je trditev ruskega lista verojetna. Ampak avstro - ogrske načrte po plačala zopet Bolgarska, kot še vedno!

Protiruska intriga v Franciji odkrita in preprečena. Putilovska afera, ki je napravila toliko šundra, je razkrita in obenem tudi rešena v zadovoljnost obeh narodov, francoskega in ruskega. Kakor znano, so minule dni prinesli listi obširno poročilo, da Putilovo tovarno za topove na Ruskem kupi nemška tovarna za topove — Krupp. V Franciji je — kar je samo ob sebi umljivo — ta vest napravila naravnost senzacijo in razočaranje. Če bi bila vest resnična, tedaj bi to pomenilo, da je Rusiji prokleto malo mar za francosko zvezo, kar bi na tako lahek način izdala Nemcem ruske in francoske vojne tajnosti, kar se orožja tiče in to v momentu, ko išče posojila ravn v Franciji. Francoski listi so vsled tega silno ostro napadli rusko vlado in francosko - rusko zvezo, ki je vsled podajnosti ruske diplomacije tekom kriz zadnjega leta sploh že zelo omajana. Toda v pravem času je še bilo odkrito, da je vse te vesti in celo afero povzročila — vlada Doumerguova. Doumergue je tih nasprotnik francosko-ruske zveze. Toda ni mu bilo mogoče takoj v začetku pokazati barvo, ker v deželi in v zbornici je mišljenje rusofilsko. Zato je pa skušal prav previdno vzbuditi proti rusko mišljenje. V ta namen je porabil Kruppovo težnjo, ki gre za tem, da pridobi Putilove fabrike za orožje in je potom svojih listov razglašal, da se to godi v sporazumu z rusko vlado. Za trenutek je res napravil šunder. Sedaj je pa vse odkrito, ker ruska vlada ni molčala in je povedala, da je že pred meseci opozorila gospoda Doumergua in njegove tovariše, da bodo ruske fabrike za orožje potrebovale v Franciji kredita za povečanje svojega kapitala, da pa gospod Doumergue ni niti z mazincem ganil, da bi v Rusiji v tem pomagal in Franciji pripomogel do vpliva nad ruskimi fabrikami orožja. Nasprotno je pustil Kruppovemu vplivu prosto pot. Ruska vlada je sedaj še pravočasno preprečila Kruppove težnje; Krupp jo je staknil, toda ob enem tudi gospod Doumergue. Zdi se, da bo Doumerguejeve vlade na Francoskem kmalu konec in da pride na površje zopet Briand, ki je vnet pristaš francosko - ruske zveze. Putilovskim tovarnam pomore ta pot tudi francoski kapital.

Grozna nesreča pri sankanju. Od dne do dne se množijo pri sankanju nesreče. Te dni se je sankala v Frydeberku komaj 11letna deklica knjigovodje Ditricha. Drčala je s sanmi za nekim vozom. Otrok se ni mogel v silni hitrici umakniti vozu, in prišel tako pod konje, ki so mu s kopiti zdrobili črepinjo in strahovito razmesarili telo. Deklica je bila na mestu mrtva.

Roparji napadli vlak. Med postajama Čačan in Mosty na Češkem, sta ustavila poštni vlak dva roparja s signalom na čuvajnici. Nato sta stopila v vagon in pozvala potnike na izročitev vrednostnih reči. Poštni uradnik, ki se jima je zoperstavil, je bil težko ranjen. Skupnemu personalu se je posrečilo enega roparja ujeti, drugi se je ustrelil. Prvega so oddali policiji, poštnega uradnika pa so prepeljali v češinsko bolnišnico.

Še eden. V Sveti Barbari v državi Washington so te dni neznani roparji odpeljali bogatega bankirja Lewisa Clerka. Roparji zahtevajo 70.000 kron odkupnine.

Umor srbskega častnika. Na deželni cesti blizo Belgrada so dne 29. p. m. umorili Arnavti nekega srbskega crožniškega častnika. O zločincih ni ne duha ne sluha.

Več mest pod vodo. »Agence Havas« poroča iz Rio de Janeiro: Brzojavna poročila iz države Bahia govorijo, da je vsled poplav in povodnji cela vrsta mest pod vodo. Promet je popolnoma pretrgan. Okrog dva tisoč oseb pogrešajo. Škoda je ogromna.

Eksplozija v predoru. V predoru Col de Braus na železniški progi Nizza-Cuneo, ki jo šele grade, se je primerila eksplozija. Trije delavci so mrtvi, dva težko ranjena.

Ljubljana.

— **Zanesljiv poročevalec** je ljubljanski »Slovenec«. V soboto je s slastjo priobčil raco, da sta bivši deželni poslanec Lenarčič in dr. Žerjav pod obtožbo radi goljufije, dasi je po vsej Ljubljani dobro znano, da se že 4 leta, kakor morska kača vleče proti tema gospodoma in še nekaterim drugim preiskava le radi pregreška kride. Lenarčič sploh niti en trenotek ni bil v hujši preiskavi, medtem, ko se je številnim nasprotnikom drja. Žerjava posrečilo, zaplesti ga za kratko dobo v preiskavo, predvsem radi tega, ker so celo najhujši osebni nasprotniki pri sodniji morali priznati popolno nesebičnost in požrtvovalnost dr. Žerjava in da ima absolutno čiste roke. — Tudi »Slovenec« je že pred 2 leti sam poročal, da je dotična preiskava ustavljena. Je torej ali velika površnost ali pa zlobnost kakega njegovega poročevalca, da je sedaj priobčil neresnično notico. Kdaj se bode vršila eventuel. razprava radi enostavnega pregreška kride, še ni znano. Ker se obdolženci v javnosti pred razpravo braniti ne smejo, tudi mi nočemo posegati v kake podrobnosti. Toliko je pa danes že gotovo, da je nesrečni konkurz z vsemi njegovimi pposledicami povzročilo misteriozno izginjenje neke izjave, s katero so gospodje Lenarčič, Bajer in Žerjav v poravnavo prepirov, in da se ognejo konkurzu »Zvezi slov. zadrug« na njeno zahtevo jamčili za vsako možno škodo. Ta izjava je izginila in vsled tega se je zgodilo, da so pri »Zvezi« merodajni gospodje postopali brezobzirno, češ, da ne zasluži ozira, kdor se ne upa prevzeti odgovornosti za svoje delovanje, oni pa, ki so podpisali, pa so se jezili, da se je tiralo »Agromerkurja« v konkurz, upništvo ter članstvo pa v veliko škodo, dasi se je podpisala dogovorjena izjava. Kadar bo vsaktero sodno postopanje končano, bomo tudi mi morda o tej zazdevi izpregovorili.

— **Včeraj je bil »Dan« konfisciran** zaradi neke notice o policiji. Kdor ga ni kupil, mu priporočamo, da ga kupi danes, ker ima važen uvodnik, velezanimiv drugi članek in izboren podlistek od naš. stalnega pondeljkovega feljtonista Fr. Štajerja.

— **Umrl je** dne 1. t. m. gledališki mojster Waldstein. Waldstein je prišel v Ljubljano ob času, ko se je začelo razvijati slovensko gledališče in se je izkazal kot izboren slikar kulis. Bil je iz Češkega. N. v m. p.!

— **Koritarji so plesali...** Piše se nam: V soboto je bil takozvani meščanski ples. Ako bi se bilo naznanilo da bo klerikalni ples, bi morebiti nihče čez to prireditev ne zabavljal, ker bi bila to interna klerikalna zadeva. **Da pa si upajo ljudje ki so najhujši sovražniki meščanstva, prirejati meščanske plese in pri tem delati nekako nedolžen obraz**, to je hinavščina. Naše zavedno meščanstvo se je tega tudi zavedalo, in ni šlo na ta ples. Prišli pa so seveda koritarji, štrebarji, klerikalni vodje in polovičarji. Pred »Unionom« je bila prav velika razsvetljava, da bi se menda kdo ne zgubil. Zato smo lahko videli vsakega, ki je šel na ples. In res so začeli okoli 8. ure prihajati plesalci-koritarji in njih milostive. Same debele, dobro rejene postave, za njimi pa dolgi, suhi štrebarji s hrepenečimi očmi. Ples so otvorili klerikalni voditelji in eden od njih je rekel: pa smo le meščani. Oni polovičarji, ki bi radi prišli do klerikalnih korit in njih milostive so se raznim klerikalnim mogotcem globoko priklanjali. Prireditelji in udeležniki so bili drug drugega vredni. Bil je ples koritarjev.

— **Niti dvojače...** Neki izvošček je v soboto govoril s šoferjem dr. Šusteršičevega automobila pred »Unionom«. Pogovor se je tikal napitnine. Izvošček je hotel vedeti, če dobi šofer mnogo napitnine. Šofer se je namrdnil in je nekaj zamrmral, kar se je slišalo, kakor: Niti dvojače...

— **Tujci na naših plesih.** Da prihajajo na naše plese tudi Nemci je precej razumljivo. Ples je po bistvu nekaj mednarodnega in nihče ne bo nevoščljiv Nemcu, če se med nami veselo napleše. Posebno na tak ples, kakor je n. pr. planinski, pridejo tudi Nemci, ker planince tudi v gorskih kočah večkrat združi usoda. Toda od naših Nemcev lahko zahtevamo, če pridejo na naše narodne prireditve, da govore slovensko. Večina njih tudi zna slovensko, pa nečejo govoriti, ker, no, ker naše gospodične ž njimi itak rade nemško govore. Sploh se opaža zadnje čase med našim ženstvom velika vnema za Švabe in švabščino. Mislimo, da vsaka res narodna gospodična, če gre že plesat z Nemcem, lahko zahteva od svojega kavalirja, da govori ž njo slovensko. Če ne zna, naj se pa nauči.

Pegoud v Trstu.

Trst, 1. svečana.

Poročali smo že v današnji zaplenjeni številki na kratko o poletu Pegouda v Trstu na letališču v Žavljah. Za ta polet je bilo seveda veliko reklame. Povsod so bili nabiti plakati in na bolj prometnih ulicah so visele nekake reklamne zastave. Polet je bil določen za 3. uro pop. Toda že okrog poldneva so se začele pomikati goste mase občinstva proti Žavljam. Čim bolj pa se je pomikal čas, tem večja je bila gneča na vseh potih, ki vodijo v Žavlje. Ljudstvo, staro in mlado, nešteti kolesarji, motociklisti, kočije in avtomobili — vse se je mešalo; in čudež je, da ni prišlo do nobenih velikih nesreč. Stražarji pešci in stražarji na konjih so delali red na cestah le z veliko težavo. Na tramvajski postaji na trgu Goldoni je morala delati red četa stražarjev. Ljudje so se kar tepli med seboj za prostor na tramvaju. Tramvaji so vozili na dveh progah (komunalni in oni, ki pelje pod Skedenj) neprestano, kočije in avtomobili tudi, vendar je moral velikanska večina ljudstva hoditi peš proti Žavljam, ker ni dobila prostora v tramvaju, ne kočije. Proti Žavljam pa se je šlo peš zelo počasi, ker je bila cesta natlačena. Navadno se pride iz mesta v Žavlje v dobri pol uri, danes pa se je prišlo komaj v dobri uri.

V živalskih vagonih.

Slična gneča je bila tudi na postaji državne železnice. Istrski vlak je imel voziti izredno samo do Žavelj. Toda gnetenje za prostor je bilo nepopisno. Tudi tu je morala delati red policija. Ljudstva je bilo na postaji ogromno; železniških vozov premalo, zato so jih morali nadomestiti z vozovi tovornega vlaka, pa tudi ti živalski vagoni so bili vsi natlačeni z ljudmi. Pa tudi s parniki so prihajale množice iz bližnjih istrskih mest. S tremi vlaki se je pripeljalo v Žavlje okrog 3000 ljudi.

Na letališču.

Ako je gledal človek na to silno vrvenje na žaveljski cesti, se je nenadoma spomnil slike, ki predstavlja beg Francozov čez reko Berezino. Manjkali so samo še kanoni. Bližala se je 3. ura, množica pa je prihajala še vedno nepretrgoma. Prostor, na katerem se je imel dvigniti Pegoud (izgovarjaj Pegu) v zrak, je bil ograjen. Ravno tako so bili ograjeni in ločeni vsi trije razredi za gledalce. Stražarji so letali na konjih gori in doli in pazili na red. Na eni izmed postavljenih tribun je igrala vojaška godba. Mehaniki so imeli opravka z zrakoplovom. Ljudstvo je šumelo, straže vpile, godba igrala, konji prhali in avtomobili so hreščali. Vmes klici prodajalcev Pegoudovih slik in programov.

Strel poči.

Vse je čakalo 3. ure. Na letališču se je nabralo okrog 100.000 ljudi. Iz hangarja so pripeljali polagoma zrakoplov ter ga še enkrat pregledali natančno. Pegoud se je pogovarjal z raznimi gospodi. Prišli so razni fotografi in kinematografarji in so pričeli fotografirati Pegouda. Tu je nenadoma počil na bližnjem hribu strel, ki je naznanil, da je 3. ura in da se dvigne Pegoud. Pegoud je pozdravil okoli stoječe, odšel je k zrakoplovu, pregledal ga je še enkrat, dal namazati vrtilko z oljem, nato je pogledal tla, ko paterih je imel leteti s strojem pri zaletu. Vse v redu. Pegoud stopi v zrakoplov in se zaveže s pasom. Njegov mehanik pa stopi k vrtilki zrakoplova in jo zažene. Stroj začne delovati z velikim šumom. Trije možje so zadržali zrakoplov, da ni pričel hiteti. Stroj se ustavi. Pegoud pogleda na množico in se nasmehne svojemu mehaniku, nato mu da znamenje, naj zopet zažene vrtilko, ker deluje brez napake. Zopet šum stroja. Migljaj in možje spustijo zrakoplov, ki zdrči z veliko naglico po letališču; naenkrat pa se dvigne elegantno v zrak kakor lahka ptica. Par trenotkov in Pegoud je že bil na drugem koncu letališča. Tu napravi hiter obrat, da se dvigne stroj v navpično lego. Vsi so mislili, da se stroj zvrne in pade, a stroj se je takoj zopet zravnal v vodoravno lego in odhitel dalje.

Vratolomnosti.

Pegoud se je dvignil v višino kakih 100 metrov in je takoj pričel s svojimi vratolomnimi vajami. Letal je vodoravno, naenkrat pa je letal stroj v navpični legi, zdaj na desnem, zdaj na levem krilu. V naslednjem trenotku je že hitel navzgor navpično, kmalu pa zopet padal z glavo navzdol. Naenkrat pa se zažene s strojem in se prekucne z njim okrog in okrog. Ljudstvo je zašumelo od začudenja. Pegoud pa je letal dalje, se obračal na vse strani, se prekuceval na vse mogoče načine, po dvakrat, trikrat zaporedoma. Človeku se je zdelo, da leta nad njim velika lastovica, morski galeb ali kaj podobnega, nikakor pa ne človek z zrakoplovom. Ne kakor ptica, bolše kakor ptica se je vil po zraku in to s tako eleganco, lahkoto in spretnostjo, da je ljudstvo ni moglo prečuditi. Kakor da bi človek sanjal.

Pa kaj bi pisali dalje o njegovih vratolomnih vajah v zraku. Kaj takega mora videti človek na lastne oči, sicer ne more imeti pravega pojma o Pegoudovem letanju.

Odmor.

Pegoud se je vil po zraku kake pol ure, nato se je spustil z veliko lahkoto na prejšnji prostor. Ljudstvo ga je burno pozdravljalo. Izstopil je in se začel nanovo pogovarjati s okoli stoječimi. Godba je igrala, vse je obračalo oči v pogumnega, komaj 24 let starega Francoza. Vsak si ga je želel videti od blizu. Velikanska množica ljudi, ki je stala za ograjami, se ni mogla več vzdrževati. Podrla je iz desk zbito ograjo in na tisoče ljudi se je vsulo v I. razred, ki je stal najbližje zrakoploveu. Policija je bila popolnoma brez moči, čeprav je letala neprestano sem in tja na konjih.

Zopet v zraku.

Potekel je 10minutni odmor in Pegoud se je vnovič pripravil, da se dvigne v zrak. Vnovič je pregledal stroj, in vnovič se je dvignil in je nadaljeval svoje igranje s smrtjo. Med tem, ko je godba igrala koračnice, je plesal Pegoud po zraku kakor ptica. Vsi, ki so ga videli, so bili trdno prepričani, da je njemu to plesanje igrača in da je nemogoče, da bi Pegoud kdaj ponesrečil. Čez kake pol ure je bil izčrpal ves program, in Pegoud se je spustil na zemljo. Zopet burne ovacije. Ljudstvo drvi k njemu od vseh strani, stražniki se vmikajo ter napravijo majhen krog okoli zrakoplovca in njegovega stroja. Pegoud se smehlja. Delavci spravljajo zrakoplov v hangar. Avtomobil stoji pripravljen za odhod.

Vračanje.

Začelo se je zopet grozno trenje po cesti. Vse se je gnetlo v kočije, avtomobile, v vlak. Cesta natlačena. Da je prišel človek v mesto, je potreboval poldrugo uro.

DRUGI POLET.

Trst, 2. svečana.

Danes se je zopet dvignil Pegoud v zrak ob istem času kakor včeraj. Po cestah se je vršil isti proces kakor včeraj. Vse natlačeno. Tramvaji nabito polni. Čete stražnikov so delale red pri postajah tramvajev in železnice. Velika množica ljudi je morala peš v Žavlje. Od vseh strani so prihajali tujci. Vreme krasno. Ob določenem času se je dvignil Pegoud v zrak, kjer je proizvajal svoje čudov. vratolomnosti. Množica nepregledna. Policiiska moč pomnožena. Polet se je vršil v najlepšem redu. Pegoud je dobil honorarja za ta dva poleta 60.000 K, ter 5000 K za prevažanje njegovega zrakoplova. Jutri odide Pegoud naravnost v Pariz.

Roman špijonke.

Pretekle dni se je po svetu raznesla vest, da so prijeli v Belgradu mlado avstr. špijonko Jelo Dimitrijevičevo. Mlada ženska je postala žrtev avstrijskih intrig. To nam priča njeno življenje.

Vsem stalnim obiskovalcem belgrajskih sprehajališč zadnjega časa je bila znana lepa mlada dama z živimi očmi in velikimi lepimi lasmi. Nje hoja je bila ponosna, kakor da se zaveda svoje krasote, oblečena je bila elegantno moderno, obdana je bila navadno od gruče mladih kavalirjev — in celo stari lahkoživci so od daleč postajali in gledali za njo. Gotovo se jim je vzbudila želja po nji.

Šla je navadno skupno z neko deklico, svojo sorodnico, ki je pri nje starijih bila zadnje čase v gostih. Kmalu je bilo njeno ime znano po Belgradu: imenovala se je Jela Dimitrijevičeva, stara 19 let, hči nekega zemunskega slikarja. Oče je umrl, nje mati se je poročila v Belgrad. Jela je živela nekaj časa pri svojem dedu v Zemunu, včasih pa se je peljala preko Save v Belgrad k svoji materi ali k teti. Ker je bila lepa, so se zanjo kmalu začeli zanimati moški to ni onstran Save (med Zemunom in Belgradom teče Sava, preko nje vozijo parniki). Imeli so jo radi avstrijski oficirji v Zemunu, pa tudi srbski časniki v Belgradu. Jela je kmalu zapazila, da so častniki ljubeznivi ljudje, pa tudi lepi in radodarni... Tako je razumljivo da od 16. leta ni bila več devica. Od takrat je kljub sovraštvu med obema državama pogosto drugi dan ljubil avstr. oficir prav to, kar je ljubil srbski častnik prejšnjo noč.

Ljubimcev je bilo dovolj. Zadnji dve leti je imela ljubčke v Zemunu in v Belgradu. To je dobro vedela tudi avstrijska policija.

Zadnji čas je Jela največ občevala s častniki in bogatimi uradniki. Tudi ko je nastopilo vojno stanje in mobilizacija, je Jela imela na obeh straneh — zaupanje.

Neki srbski višji častnik ji je pisal v Zemun pisma s šiframi. To je porabila zemunska policija in je skušala Jelo pridobiti za se.

Ob času vojne je bila Jela kot postrežnica v neki bolnici. Bila je zelo pridna in spretna. Po vojni je šla zopet v Zemun — pa se je večkrat vozila v Belgrad.

Ker pa je občevala vedno le s častniki, jo je začela belgrajska policija sumljivo gledati. Ta sumnja se je pokazala kmalu kot opravičena. Zanimivo je, kako je avstrijska policija to lepo mlado bitje pridobila za svoje službe.

Upravnik zemunske policije dr. Vuković je tudi poznal lepo Jelo. Zato ji je začel pretiti, da bo kaznovana zaradi lehkomiselnega življenja, da pa lahko doseže milost, ako stopi v ljubavno razmerje s Perom Maksimovičem, špijonom pri sarajevski policiji. Nesrečna lepotica ni vedela, kake slabe namene imajo z njo. Dolgo ni hotela privoliti, nazadnje pa je upala, da se na ta način reši negotove bodočnosti — in se je udala.

Nekega dne ji je špijon Maksimović rekel, da se z njo poroči, ako se ji posreči v Belgradu dobiti imena vseh onih oseb iz Bosne in Hercego-

---

ste verjeli — dvestopetdeset! Nič več!«

Ob vsaki drugi priliki bi bili sprejeli gostje prav ravnodušno to sporočilo, toda sedaj so pa izražali svoje začčudenje in svoje neverjetje. Slednjič jih odide cel trop v predsobo, da si ogleda kožuh, in ogleduje ga toliko časa, dokler ne odnese zdravnikov kočijaž Mikeška na skrivnem pet praznih steklenic iz predsobe... Ko so nato servirali mehkokuhanega jesetra, se spomni Marfutkin, da je pozabil svoj cigarni tok na saneh in odide v hlev. Da pa se ne bi dolgočasil sam na tem potu, vzame s seboj dijakona, ki je tudi moral iti pogledat na svojega konja.

Pod večer tistega dne sedi Ljubovja v svoji sobi in piše pismo svoji stari prijateljici v Peterburgu.

»Danes se je služila pri meni«, piše med drugim, »kakor v prejšnjih letih, črna maša za mojega ranjega soproga. Vsi moji sosedji so se sešli k temu slavju. Močni, samorasli ljudje so, toda plemenite duše! Pogostila sem jih dostojno; toda seveda, kakor vsako leto, brez kapljice vina. Kar je umrl moj Trifon radi nezmernega popivanja, sem si zaprisegla, da vpeljem v našem okraju abstinenco, hoteč rešiti ravno s tem svojega dragega moža kazni za njegove grehe. S propagando abstinence sem začela v svoji lastni hiši. Oče Evnemij je vzhičen nad nalogo, ki sem ti jo stavila, in mi pomaga z besedo in dejanjem. Oh, ma chere (draga moja)- kako radi me imajo tu moji vrli medvedki! Predsednik gubernijskega sodišča je prijel po zajutreku mojo roko, jo pritiskal dolgo na svoje ustnice in je začel med smešnim majanjem glave jokati: od prekipevajočega čuvstva ni mogel spraviti nobene besede iz sebe. Pater Evnemij, ta častitljivi starček, je sedel k meni, pogledoval me je s solznimi očmi in dolgo časa je jecljal nekaj, kakor otrok. Njegovih besed nisem mogla razumeti; toda plemenita čuvstva razumem. Policijski šef Krinolinov, lepi mož, o katerem sem ti že enkrat pisala, se je spustil pred menoj na kolena in mi je hotel čitati svoje izvirne pesmi (on je namreč naš pesnik); toda... njegove moči so bile dovolj v stanu... opotekel se je in padel po tleh... velikega, močnega moža je držalo od dušne ginjenosti krčevito kolcanje. Lahko si predstavljaš moj zanos! Toda tudi brez obžalovanja vrednega dogodka ni bilo. Ubogemu predsedniku mirovnega sodišča Alalikinu, obilnemu možu apoplektičnega života, je postalo slabo in ležal je v nezavesti dve uri na divanu. Zavedel se je zopet, ko so ga zmočili z mrzlo vodo. Mnogo se imam zahvaliti pri tem zdravniku Dvornjaginu, ki je vzel iz svoje popotne lekarnice steklenico konjaka in omočil z njim bolnika po sencih, kmalu potem se je zavedel zopet, da so ga lahko odpeljali na njegovih saneh domov...«

vine, ki so člani srbske »Narodne Obrane« v Belgradu.

Obljubil ji je, da dobi ona za to 10.000 K. To pa je že lepa dota. Za slučaj, da se ji to ne posreči, pa bo dobila lepo plačo za svoje delo, dokler bo z njim v zvezi.

Jela je ta predlog zemunske policije sprejela. Ni premišljala o tem, kake posledice zna to imeti.

Seveda ji je Maksimovič sam razložil, da to ni nič takega in da ni za njo nikake nevarnosti.

V prvi polovici meseca oktobra preteklega leta, je prišla Jela v Belgrad — z namenom da izpolni, kar želi zemunska policija od nje.

Lepa Jela je začela zbirati okoli sebe vse ljudi, ki bi ji mogli dati kake podatke. Imela je celo vrsto ljubčkov, ki jih je hotela izrabiti za — špijonažo. En višji častnik, trije nižji častniki, en vseučiliški docent, en državni uradnik, bivši uradnik srbske policije, en študent i. dr. — vse te je zbrala okoli sebe. Izdala se je — kakor preje — za kiparico in umetnico. Ljubila se je s svojimi ljubčki noč in dan, samo, da bi jih privezala nase. Špijon Maksimovič ji je dajal navodila, ki jih je prejel od dr. Vukoviča.

Ko je privezala svoje izvoljence nase, je skušala iz njih dobiti kake skrivnosti. Delala se je seveda za zavedno Srbkinjo in se je zelo zanimala za vojno in za srbske priprave. Nihče od teh ljubčkov ni dvomil nad tem, da je Jela kiparica, ki je študirala na akademiji v Pragi. Zanimalo jo je seveda posebno, kdaj pojdemo na Švabe in kako se pripravlja srbska propaganda v Bosni in Hercegovini.

Seveda je pri tem prišlo vprašanje na »Narodno Obrano«. Seveda ji je vsak povedal le to, kar je bilo splošno znano, kaj posebnega ji ni znal noben povedati.

Jela je začela hoditi tudi na vse učilišče iskala je znanja s študenti. Znala je imenitno prikrivati svoj poklic. Vse to pa je kmalu zapazila belgrajska policija. Posebno so pazili nanjo tajni agenti, ko ni odhajala več v Zemun, in se je v Belgradu sestajala s svojim zaupnikom Maksimovičem. Ta je hodil vsak teden dvakrat v Belgrad, da mu je poročala o svojih uspehih. Dajal ji je seveda denar in ji stalno obljubljal, da dobi onih 10.000 K.

Policija je vse to opazovala in je začela zasliševati njene ljubčke.

Oni uradnik, ki je bil prej pri policiji, je izjavil, da se mu zdi Jela zelo sumljiva, posebno, ker se toliko zanima za Bosno in Hercegovino.

Policija ga je prosila, naj ostane z njo v ljubavnem razmerju in naj zasleduje, kaj se godi pri nji. Ta uradnik je bil prebrisana glava in si je znal pri Jeli dobiti tako zaupanje, da mu je povedala, da je — avstrijska špijonka. Uradnik je to javil policiji.

Jelo so takoj prijeli.

Cel dan in noč so jo zasliševali, dokler ni nazadnje — priznala vse Popisala je vse svoje življenje. Tajila pa je, da bi bila sporočila v Zemun kaj posebno važnega — ker ni skoraj ničesar izvedela. Od svojih ljubimcev je zvedela le imena onih srbskih emigrantov iz Bosne, ki žive v Srbiji in so se udeležili vojne kot četaši. Ko je ta imena javila dr. Vukoviču, je rekel, da je to brez pomena, in da naj izve imena onih Bosancev in Hercegovcev, ki so vpisani v »Narodni Obrani«.

Jelo so zaprli in ji naznanili, da pride pred sodišče kot špijon. Nesrečna ženska je padla na kolena in s povzdignjenimi rokami prosila milosti. Vajena veselega, ljubezni in užitkov polnega življenja si je pač težko mislila, kako ji bo v samotni ječi.

Rekla je, da se bo v ječi obesila ako je ne izpuste. Izgovarjala se je, da je bila zapeljana in da sama ni vedela, da je to prepovedano.

Drugi dan je mati posetila Jelo v ječi. Bil je grozen prizor. Mati je Jelo zelo ljubila. Jela jo je zaklinjala pri vseh bogovih, naj jo reši iz zapora. Mati ji ni mogla pomagati, morala se je ločiti. Jela se je na to spustila v pretresljiv jok.

Na stanovanju je bila preiskava. Našli so nad 200 pisem. Tako je padla v roke pravice uboga žrtev.

Glavni zapeljivec Pera Maksimovič je srečno odnesel pete čez Savo. Ušel je iz Belgrada, ko je bilo že vse odrejeno, da ga primejo. Sedaj ga menda ne bo tako kmalu v Belgrad.

Jela Dimitrijevičeva pride pred sodišče; najmanjša kazen, ki jo bo zadela, je 16 let.

16 lepih mladih let bo presedela v ječi mlada ženska, ki je bila vajena vsega razkošja. Res žrtev špijonov.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

BOLGARSKI AGRARCI GROZE Z UPOROM.

Sofija, 2. februarja. Ker je bolgarska vlada vsled volitev naložila oblastem, da morajo postopati strožje s prebivalstvom, so bolgarski agrarci izročili Radoslavovemu kabinetu spomenico, v kateri grozijo, da bodo agrarci pozvali kmetsko ljudstvo v celi državi, da preneha s plačevanjem davkov, kakor hitro bo vlada nadaljevala s svojimi šikanami.

GRŠKA SE ŠE NE UMAKNE IZ ALBANIJE.

Milan, 2. februarja. »Cr. d. S.« izve, da se bo Grški podaljšal termin za izpraznitev južne Albanije.

ZA NOVO ZVEZO.

Belgrad, 2. februarja. Ruski poslanik Hartwig je odšel v Petrograd; pravi se, da je to v zvezi s prizadevanjem z novo balkansko zvezo.

TURŠKA NESPRAVLJIVA.

Carigrad, 2. februarja. Turško zunanje ministrstvo je izjavilo, da so direktna pogajanja z Grško nemogoča.

DROBNE VESTI.

London. Učiteljstvo ljudskih šol je pričelo radi male plače štrajkati. Trst. Restavrant v Buona via je vsled eksplozije razdejan.

Madrid. V Lizboni je imela danes biti dana parola za novo zaroto republikanske garde.

Belgrad. Pri občinskih volitvah je vlada zmagala. Prišlo je tu in tam

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Radi drugega podjetja prodam krojaško obrt v Ljubljani, z vsem inventarjem za 1200 K, za 600 K lahko eno leto počakam. Naslov v »Prvi anončni pisarni«. 1493-15

Sprejmem takoj
vrtnarskega pomočnika - - in učenca - -
J. WIDER, vrtnar, Ljubljana.

Carlo Marcuzzi
Trst, via S. Lazzaro 12.
Delavnica kirurgičnih instrumentov, ortopedičnih aparatov, prs, umetnih rok in nog, trebušnih, športnih in bolniških pasov za popek, suspensorjev, mesečnih podvez za dame in vse bolniške potrebščine.

Češki (Oseški) kosovni premog, češki in šleziiski briketi, višek vsega kurila
specijelno za to kruto zimo, priporoča prodajna pisarna
J. PAULIN
Ljubljana, Nova ulica št. 3.

Pozor! Pozor!
50.000 parov čevljev,
4 pare čevljev za samo K 9·—.
Radi plačilnih težkoč več velikih tovarn se mi je naročilo prodati veliko množino čevljev nizko pod izdelovalno ceno. Prodam zato vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na zadrgo, rjavih ali črnih, galoširane z močno zbitimi podplati, usnje elegantno in najnovejša oblika. Velikost v cm ali številka. Vsi 4 pari stanejo samo K 9·—. Razpošilja po povzetju. Zamenjava dovoljena, tudi denar nazaj.
N. DYM, Krakovo 28, Św. Stanislaw 2.

Zganjarna
F. Pečenko
se je zopet odprla
v ulici Scala Belvedere št. 1
(prihod iz ulice Miramar).
Priporoča se svojim starim obiskovalcem in obenem cenj. občinstvu.

Edina prvovrstna tovarna dvokolesa „Tribuna“ Gorica, Tržaška ulica št. 26, prej pivovar Gorjup.
Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. itd.
F. Batjel
Gorica, Stolna ulica štev. 2—4.
Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Konfekcija
: za moške, ženske in otroke :
v veliki izbiri po zanesljivih in stalnih cenah v podružni trgovini tvrdke R. MIKLAUC
„Pri Škofu“
Ljubljana — Pred Škofijo štev. 3. — Medena ulica.
: Poseben oddelek v prvem nadstropju. :
Cenik na zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani
registrovana zadruga z omejeno zavezo
se priporoča slavnim posojilnicam, hranilnicam in drugim denarnim in gospodarskim zavodom za naročila v tisk
letnih računskih zaključkov
in vseh drugih tiskovin. — Delo izvrši priznano solidno, natančno in po najnižjih cenah.

Radi prešle sezije
se razprodaja vsa zimska in jesenska konfekcija pod polovično ceno; zlasti klobuki in čepice po zelo znižanih cenah.
Angleško skladišče oblek
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.
Telephon 132.

Trst! Naznanilo! Trst!
Naznanjam vljudno p. t. občinstvu, da sem zopet otvoril svoj
buffet v ulici Molin piccolo štev. 9
ter se vsem cenjenim gostom priporočam A. Dekleva.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Rezervni fondi K 58,461.432·56. — Izplačane odškodnine in apikalije K 123,257.605·77.
„SLAVIJA“ vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje
Generalno zastopstvo v Ljubljani čigar pisarne so v lastni bančni hiši Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, kodar posluje.
Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte.

Učiteljska tiskarna
: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :
se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.
Litografija. •••• Cene najnižje! •••• Notni stavek.